

KINO ŚWIAT
EDUKACJI

Kandydat do zaprzęgu Świętego Mikołaja

Młody Renifer Alex

W POLSKIEJ WERSJI JĘZYKOWEJ
PIOTR ADAMCZYK

„Wspaniała przygoda”
CitaZine

„Zachwyci Was”
Daily Movies

„Idealny film dla całej rodziny”
La Parisien

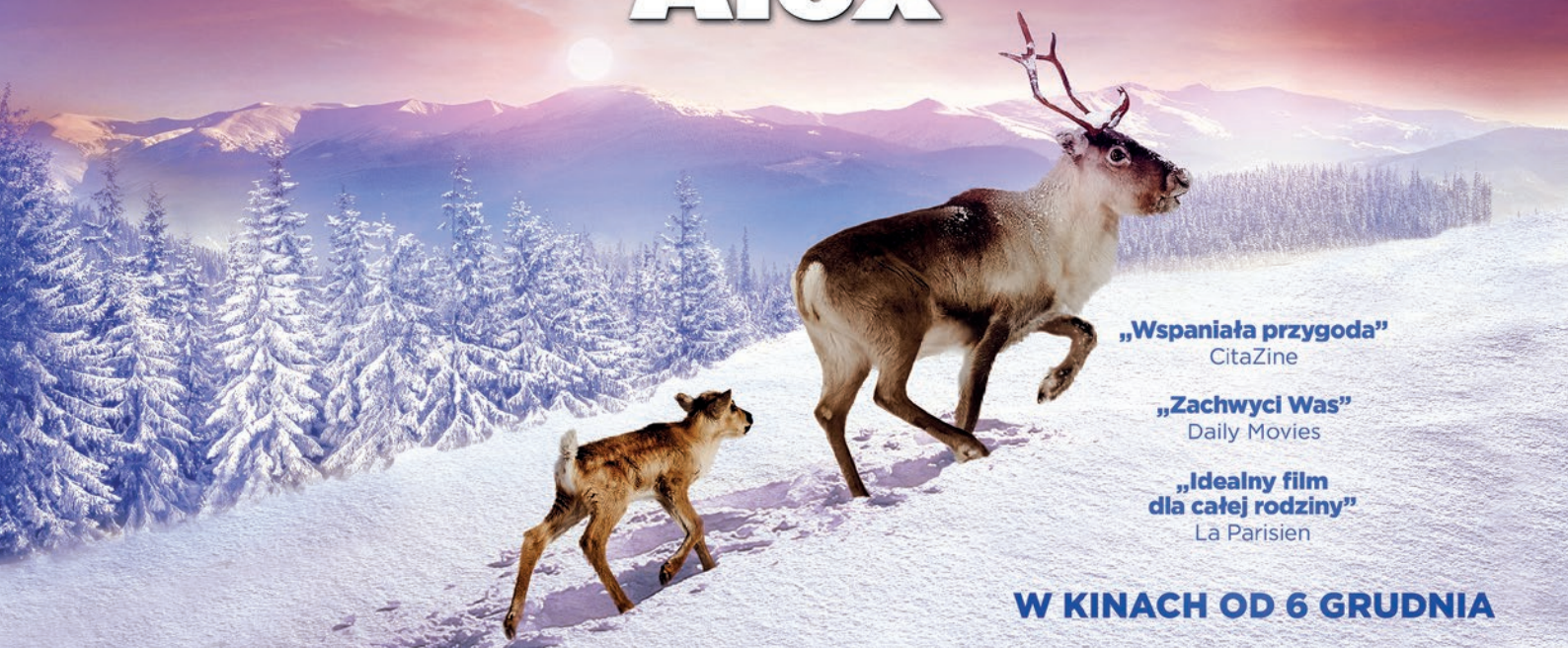
W KINACH OD 6 GRUDNIA

MATERIAŁY EDUKACYJNE
INSPIROWANE FILMEM **„MŁODY RENIFER ALEX”**

Kandydat do zaprzęgu Świętego Mikołaja

Młody Renifer Alex

„Wspaniała przygoda”
CitaZine

„Zachwyci Was”
Daily Movies

„Idealny film
dla całej rodziny”
La Parisien

W KINACH OD 6 GRUDNIA

Gatunek: familijny/przygodowy/przyrodniczy

Produkcja: Francja/Finlandia 2018

Reżyseria: Guillaume Maidatchevsky

Scenariusz: Morgan Navarro, Marko Röhr

Narrator polskiej wersji językowej: Piotr Adamczyk

Opis filmu:

Urzekająca pięknem i majestatem przyrody produkcja, która oczarowała serca widzów, bijąc rekordy oglądalności we Francji i w krajach skandynawskich. „Młody renifer Alex” to przeniesiony na duży ekran rok z życia lapońskiego renifera – imponujący projekt filmowy, do którego scenariusz napisało życie. Autorem obrazu jest ceniony reżyser przyrodniczych dokumentów, stały współpracownik National Geographic – Guillaume Maidatchevsky. Poprzedzony wieloletnimi przygotowaniami i badaniami „Alex” to familijna opowieść o cudzie narodzin, dorastaniu i matczynej miłości, której ciepło przewycięży najsurowsze mrozy. W polskiej wersji językowej filmu, w rolę narratora, wcielił się Piotr Adamczyk.

Zdumiewająca, lecz ze wszech miar prawdziwa historia młodego renifera, który przyszedł na świat w samym sercu mroźnej Laponii. Kamera śledzi jego narodziny, dorastanie i trwającą wiele miesięcy podróż przez skutą lodem tajgę, ośnieżone lasy i majestatyczne szczyty fiordów. Przedstawia jego przyjaciół i naturalnych wrogów: lemingi, orły, lisy, łosie, rysie, rosomaki, niedźwiedzie, wilki, wiewiórki oraz pewną psotną łasicę. A ponadto pokazuje, jak pod opieką kochającej mamy Alex dorasta i uczy się trudnej sztuki przetrwania. Wszystko po to, by z młodego renifera stać się ważnym i pełnoprawnym członkiem stada. Idealnym kandydatem do zaprzęgu Świętego Mikołaja!

SCENARIUSZ ZAJĘĆ dla klas I

inspirowany filmem „**Młody renifer Alex**” – dystrybutor Kino Świat

Temat: „Laponia – kraina reniferów”

Cele ogólne:

- wzbogacenie wiadomości na temat reniferów
- zapoznanie ze sposobami przystosowania się reniferów do środowiska, w jakim żyją
- rozbudzanie zainteresowań przyrodniczych
- rozwijanie umiejętności kodowania i dekodowania informacji
- aktywizowanie myślenia dzieci
- doskonalenie mowy komunikatywnej

Cele operacyjne:

Uczeń:

- zna charakterystyczny wygląd, zwyczaje, sposób poruszania się i odżywiania reniferów
- wie, gdzie żyją renifery oraz w jaki sposób przystosowane są do warunków środowiska
- wie, dlaczego ludzie hodują renifery
- rozumie określenie: rok lapoński
- uzupełnia zdania nazwami pór roku w odpowiedniej formie
- zna cyfry oznaczające liczby od 0 do 10
- poprawnie dodaje i odejmuje elementy zbioru w zakresie 10
- potrafi rozwiązać łamigłówkę matematyczną, odczytać szyfr Gaderypoluki oraz zakodowane grafiki
- sprawnie i bezpiecznie posługuje się nożyczkami
- aktywnie uczestniczy w proponowanych działaniach

Liczba uczniów: dowolna

Formy pracy: indywidualna, zespołowa i grupowa

Środki dydaktyczne: komputer z dostępem do internetu, tablica interaktywna, prezentacja multimedialna lub fotografie przedstawiające renifery, mapa fizyczna świata; dla każdego ucznia łamigłówka matematyczna, kartki ze zdaniami do uzupełnienia, szyfr Gaderypoluki oraz kartki z zaszyfrowanymi wyrazami: RENIFER, LAPONIA, SAAMOWIE; układanka sylabowa w formie śnieżynek; kartoniki w czterech kolorach z informacjami na temat reniferów, szarfy i obręcze gimnastyczne, kolorowy brystol, nożyczki, klej.

PRZEBIEG:

1 Nawiązanie do filmu „Młody renifer Alex”:

- swobodne wypowiedzi uczniów na temat filmu i jego bohaterów
- zaproszenie do wspólnego rozwiązywania łamigłówki i odczytania hasła – tematu zajęć

2 „Renifery” – łamigłówka matematyczna:

- wykonywanie obliczeń
- sprawdzanie, czy wyniki działań są prawidłowe
- otaczanie pętlą sylab znajdujących się w odpowiednich rubrykach
- odczytanie hasła utworzonego z sylab czytanych kolumnami: RENIFERY

Oblicz:	TAK	NIE
$6+2=8$	re	zie
$10-7=2$	le	ni
$4+5=9$	fe	me
$9-6=3$	ry	le

3 „Gdzie żyją renifery?” – burza mózgów:

- zapoznanie uczniów z zasadami uczestnictwa w burzy mózgów
- swobodne zgłaszanie pomysłów i wymiana poglądów
- analiza pomysłów
- podsumowanie wypowiedzi uczniów
  - północne rejony Europy, Grenlandii, Azji i Ameryki Północnej
- wskazywanie miejsc występowania reniferów na mapie fizycznej świata

4 Oglądanie prezentacji multimedialnej lub fotografii przedstawiających renifery:

- słuchanie fragmentów tekstu Anny Wielgopolan „Renifer”:

<https://polarpedia.eu/pl/renifer/>

- zwrócenie uwagi na charakterystyczny wygląd, zwyczaje, sposób poruszania się reniferów oraz przystosowanie do warunków, w jakich żyją

Zamieszczone kody QR prowadzą do stron internetowych, które kryją się pod linkami.

Można je odtworzyć, skanując dany kod za pomocą smartfona wyposażonego w odpowiednią aplikację.

Poroże u samca służy do walki, a u samicy do ochrony młodych w pierwszym okresie życia.

Latem futro reniferów przybiera kolor szarobrzązowy, zimą białawy.

Nogi kończą się mocnymi, szeroko rozstawionymi racami, ułatwiającymi poruszanie się po śniegu i bagnistym terenie.

Świetnie rozwinięty zmysł węchu pozwala odnajdywać porosty zakopane w głębokim śniegu.

Owłosiony pysk zapewnia ochronę przed zimnem podczas żerowania w śniegu.

Wyjątkowo gęsta sierść chroni przed mrozem.

- zapoznanie uczniów ze sposobem odżywiania się reniferów:
  - renifer jest roślinożerny – zjada trawy, byliny i porosty, zwłaszcza chrobotki; zimą potrafi wykopać pożywienie spod grubej warstwy śniegu, np. pączki krzewów i jagody, pędy i nasiona roślin; potrafi doskonale trawić nawet zamrożony pokarm.

5 „Renifer” – dekodowanie obrazków z wykorzystaniem platformy Digipuzzle:

<https://tiny.pl/g4qdl>

- przyporządkowanie literom odpowiednich kolorów
- sprawdzenie poprawności wykonania zadania

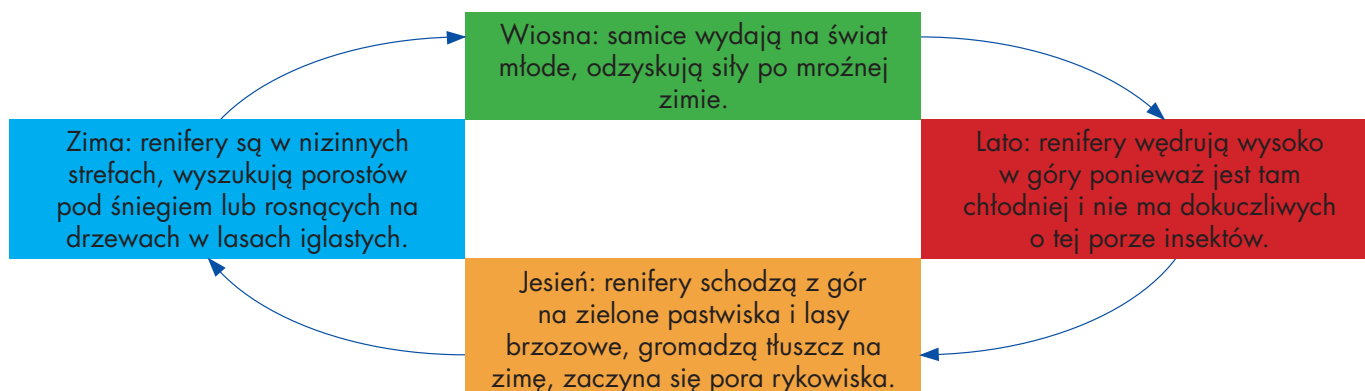
6 Zabawa bieżna „Renifery”:

„Wychowanie fizyczne w przedszkolu” K. Właźnik

- uczniowie dobierają się trójkami; dwoje z przodu to renifery; podają sobie wewnętrzne ręce, w zewnętrznych trzymają lejce (szarfy); z tyłu staje woźnica, chwytając za lejce
- pojazdy jeżdżą w różne strony, wymijając się
- zmęczone renifery zajeżdżają do stajni
- następuje zmiana ról, a zabawa trwa dalej

7 „Rok lapoński” – uzupełnianie zdań:

- odczytanie informacji umieszczonych na kolorowych kartkach

- zapoznanie z pojęciem: rok lapoński
  - W Laponii funkcjonuje tzw. rok lapoński, który jest bardzo mocno związany z rocznym cyklem hodowania reniferów.
- uzupełnianie zdań nazwami pór roku w odpowiedniej formie:

wiosna lato jesień zima

Łanie reniferów ciałą się .....
 W wysokich partiach gór spędzają większą część .....
 Rykowisko zaczynają .....
 Najsmaczniejsze porosty znajdują .....

8 „Saamowie” – rozwiązywanie szyfru Gaderypoluki:

- zapoznanie uczniów z zasadą szyfrowania i deszyfrowania wyrazu:
  - kluczem do szyfru jest wyraz GADERYPOLUKI podzielony na sylaby
GA – DE – RY – PO – LU – KI
  - metoda szyfrowania polega na podmienianiu liter w szyfrowanym wyrazie, np. jeśli w wyrazie jest litera „O” to patrzymy na klucz i zauważamy, że litera „O” jest w sylabie z literą „P”, więc zamiast „O” wpisujemy „P”
  - litery, które nie znajdują się w kluczu zostawiamy bez zmian
  - na przykład wyraz: WIOSNA po zaszyfrowaniu będzie brzmiał: WKPSNG
  - deszyfrowanie jest procesem odwrotnym
- deszyfrowanie wyrazów: RENIFER, LAPONIA, SAAMOWIE

YDNKFDY

UGOPNKG

SGGMPWKD

- zapoznanie z określeniem: Saamowie
  - Saamowie to najstarsi mieszkańcy Skandynawii zajmujący się hodowlą reniferów.

9 Dlaczego ludzie hodują renifery? – próba dyskusji:

- formułowanie argumentów
- badanie zasadności odmiennych stanowisk
- wyciągnięcie wniosków
- uzgodnienie wspólnego stanowiska
  - renifery służą jako zwierzęta juczne, wierzchowe i pociągowe; dostarczają mleka

10 „Wyścigi reniferów” – zabawa bieżna:

- nauczyciel informuje uczniów o tym, że renifery potrafią długo i wytrwale biegać, więc laponczycy często organizują wyścigi reniferów
- uczniowie dobierają się parami; każda para otrzymuje obręcz
- jedno dziecko wchodzi w obręcz, zakłada ją sobie pod pachy – jest reniferem
- drugie chwyta za obręcz stojąc z tyłu – powozi zaprzęgiem
- na dany sygnał zaprzęgi ruszają z miejsca i starają się jak najszybciej dojechać do wyznaczonego miejsca
- wygrywa ten zaprzęg, który pierwszy minie linię mety

11 „Renifer” – rozwiązywanie krzyżówki on-line:

<https://www.superkid.pl/krzyzowka-online-renifer>

- czytanie określeń wyrazów
- wpisywanie liter w odpowiednie kratki
- odczytanie hasła: LICHENAZA
- wyjaśnienie pojęcia:

- lichenaza to enzym w żołądkach reniferów, dzięki któremu mogą one strawić porosty; renifery to jedyne zwierzęta (z wyjątkiem niektórych ślimaków), które posiadają taki enzym.

12 „Renifer Alex” – wycinanka przestrzenna z kolorowego brystolu:

<http://krokotak.com/wp-content/uploads/2014/11/413.jpg>

- wycinanie części szablonu
- składanie i łączenie elementów sylwety według wzoru
- podsumowanie działań i osiągnięć uczniów
- zorganizowanie wystawy prac

Opracowała:
mgr Wiesława Twardowska

SCENARIUSZ ZAJĘĆ dla klas II

inspirowany filmem „**Młody renifer Alex**” – dystrybutor Kino Świat

Temat: „Fauna i flora dalekiej północy”

Cele ogólne:

- wzbogacenie wiadomości uczniów na temat zwierząt żyjących w Arktyce i sposobów przystosowania do środowiska, w jakim żyją
- uświadamianie różnorodności gatunków w świecie przyrody
- rozwijanie ciekawości w poznawaniu otaczającego świata
- kształtowanie postaw proekologicznych
- doskonalenie analizy i syntezy wzrokowej

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wskazuje teren Arktyki na mapie fizycznej świata
- potrafi wskazać wybrane zwierzęta zamieszkujące Arktykę
- zna sposoby przystosowania wybranych zwierząt do środowiska, w którym żyją
- uzasadnia konieczność ochrony środowiska przyrodniczego Arktyki
- w sytuacjach trudnych i wymagających wysiłku intelektualnego dąży do wykonania zadania
- poszerza słownictwo
- rozumie pojęcia: nazwa rodzajowa i gatunkowa
- wyszukuje nazwy zwierząt w diagramie
- wypisuje wyrazy w kolejności alfabetycznej
- pisze czytelnie i estetycznie, dba o poprawność ortograficzną
- podaje z pamięci iloczyny w zakresie tabliczki mnożenia
- przestrzega ustalonych reguł gry

Liczba uczniów: dowolna

Formy pracy: indywidualna, zespołowa i grupowa

Środki dydaktyczne: rzutnik, ekran, komputer z dostępem do internetu, prezentacja multimedialna lub fotografie przedstawiające zwierzęta Arktyki, mapa fizyczna świata, wykreślanka literowa w rozmiarze XXL, fotografie zwierząt arktycznych, dobieranka wyrazowa „Śnieżny czy biały?”, rekwizyty do gry matematycznej (plansza XXL, 9 kostek, 30 żetonów w trzech kolorach), karty pracy dla każdego ucznia (łamigłówka wyrazowa).

PRZEBIEG:

1 Nawiązanie do filmu „Młody renifer Alex”:

- swobodne wypowiedzi uczniów na temat filmu i zwierząt zamieszkujących obszar Ziemi otaczający biegun północny
- wskazywanie terenu Arktyki na mapie fizycznej świata

2 „Co to jest fauna?” – burza mózgów:

- zapoznanie uczniów z zasadami uczestnictwa w burzy mózgów
- swobodne zgłaszanie pomysłów i wymiana poglądów
- analiza pomysłów
- podsumowanie wypowiedzi uczniów
- szukanie informacji w Słowniku języka polskiego

• Fauna to ogół gatunków zwierząt charakterystycznych dla danego obszaru, środowiska lub okresu geologicznego (Słownik języka polskiego)

3 „Fauna Arktyki” – oglądanie prezentacji multimedialnej lub fotografii przedstawiających zwierzęta Arktyki:

http://kinomazowsze.pl/wp-content/uploads/2016/12/Arktyka_notatki.pdf

<https://slideplayer.pl/slide/3285606/>

- zwrócenie uwagi na wygląd zwierząt oraz przystosowanie do środowiska, w którym żyją
- dzielenie się spostrzeżeniami i wiadomościami

4 „Ukryte zwierzęta” – wykreślanka literowa:

- wyszukiwanie i kolorowanie w diagramie nazw 10 zwierząt z filmu „Renifer Alex”
  - wyrazy mogą być umieszczone w diagramie poziomo lub pionowo
- odczytanie nazw zwierząt
- porównanie wyników wyszukiwania
- sprawdzenie poprawności wykonania zadania
  - leming, wiewiórka, gronostaj, wilk, zięba, tchórz, komar, rosomak, orzeł, kruk
- wyszukiwanie fotografii w/w zwierząt wśród innych
- zapisanie nazw zwierząt w zeszytach
  - zwrócenie uwagi na poprawność ortograficzną

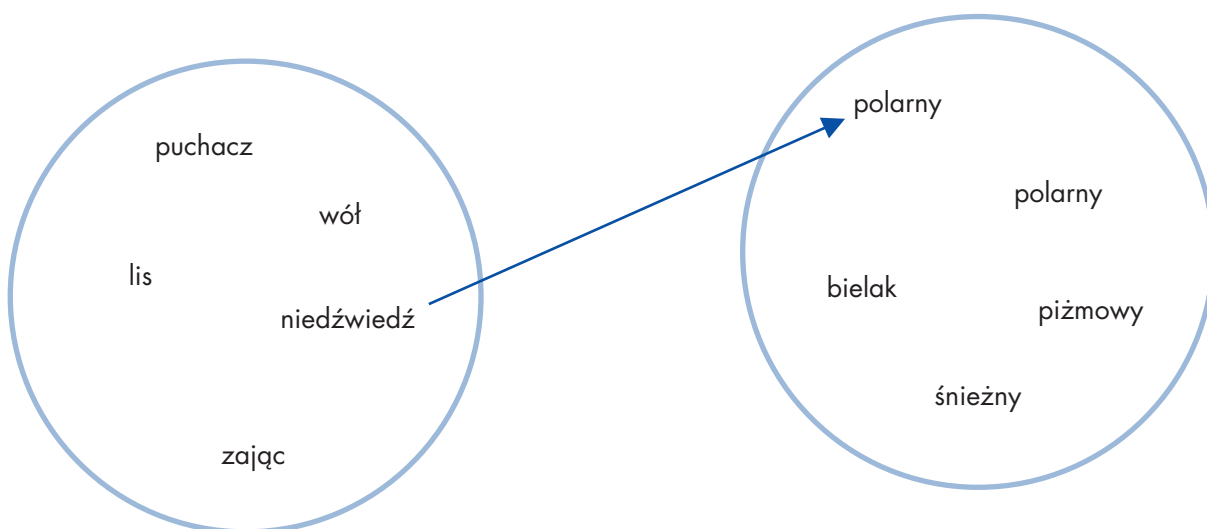
g	f	e	w	t	c	h	ó	r	z
r	t	l	i	n	l	t	r	f	s
o	f	e	e	f	d	p	o	z	k
n	e	m	w	m	a	k	s	i	o
o	o	i	i	a	d	r	o	ę	m
s	d	n	ó	a	a	u	m	b	a
t	u	g	r	j	b	k	a	a	r
a	y	u	k	o	k	m	k	m	s
j	x	n	a	w	i	l	k	h	v
u	a	q	k	x	o	r	z	e	t

Poprawne rozwiązanie:

g	f	e	w	t	c	h	ó	r	z
r	t	l	i	n	l	t	r	f	s
o	f	e	e	f	d	p	o	z	k
n	e	m	w	m	a	k	s	i	o
o	o	i	i	a	d	r	o	ę	m
s	d	n	ó	a	a	u	m	b	a
t	u	g	r	j	b	k	a	a	r
a	y	u	k	o	k	m	k	m	s
j	x	n	a	w	i	l	k	h	v
u	a	q	k	x	o	r	z	e	t

5 „Śnieżny czy biały?” – dobieranka wyrazowa:

- zapoznanie uczniów z binominalnym nazewnictwem gatunków
  - binominalne nazewnictwo gatunków to nazewnictwo dwumienne – zasada naukowego oznaczania gatunku biologicznego z wykorzystaniem dwu członów; pierwszym członem nazwy jest nazwa rodzajowa w formie rzeczownika, a drugim nazwa gatunkowa, najczęściej w formie przymiotnikowej (tzw. epitet gatunkowy) – Wikipedia
- wyjaśnienie pojęć: nazwa rodzajowa i nazwa gatunkowa
- odczytanie wyrazów
- przyporządkowanie nazwy gatunkowej do nazwy rodzajowej
- sprawdzenie poprawności wykonania zadania
- wyszukiwanie fotografii w/w zwierząt wśród innych

6 „Fauna i flora Arktyki” – łamigłówka wyrazowa:

- odczytywanie nazw roślin i zwierząt arktycznych
- wpisywanie nazw do diagramu w kolejności alfabetycznej
- sprawdzenie poprawności wykonania zadania

niedźwiedź polarny, leming, porosty, karibu, wierzba, nurzyk, sosna, foka, świerk, piżmowół, trawa, maskonur, walenie, olcha, zajęc bielak, mchy, sowa śnieżna, glony, lis polarny

Ilość liter w nazwie	Rośliny
5	
4	
5	
7	
5	
6	
5	
7	

Ilość liter w nazwie	Zwierzęta
4	
6	
6	
10	
8	
17	
6	
8	
11	
7	
11	

7 „Żerowisko” – gra matematyczna:

- wyjaśnienie pojęcia: żerowisko
  - żerowisko – to miejsce, w którym zwierzęta zdobywają składniki pokarmowe niezbędne do życia, do ich prawidłowego rozwoju czy rozmnażania
- podział uczniów na trzy zespoły
- podanie celu gry
  - zdobywanie składników pokarmowych na żerowisku
- zapoznanie z zasadami gry:
  - każdy zespół otrzymuje trzy kostki do gry oraz 10 żetonów (każdy zestaw w innym kolorze)
  - zespoły biorące udział w grze rzucają jednocześnie 3 kostkami
  - uczniowie dodają liczbę wyrzuconych oczek z dwóch dowolnie wybranych kostek, a wynik (sumę) mnożą przez liczbę oczek na trzeciej kostce
  - zespół, który pierwszy obliczy działanie, kładzie żeton na polu zgodnym z obliczonym wynikiem
  - wygrywa zespół, który będzie miał więcej żetonów na planszy (czyli zdobędzie najwięcej składników pokarmowych)

63	54	57	43	58	23	6	40	60	8
55	44	67	11	53	13	8	2	36	18
7	60	11	32	16	69	53	38	64	49
34	23	71	5	26	31	61	35	3	15
24	57	66	42	70	31	46	31	34	50
63	64	21	38	54	27	9	68	30	72
3	28	21	48	14	19	62	44	25	12
14	36	51	59	26	4	37	15	52	59
25	39	30	52	62	10	24	71	68	50
17	56	26	20	9	35	12	29	65	47
41	45	20	22	32	21	33	69	71	7

8 „W jaki sposób zwierzęta przystosowały się do życia w Arktyce?” – dyskusja:

- formułowanie argumentów
- badanie zasadności odmiennych stanowisk
- wyciągnięcie wniosków
- uzgodnienie wspólnego stanowiska

9 „Na ratunek Arktyce” – swobodne wypowiedzi uczniów:

- dzielenie się spostrzeżeniami na temat konieczności ochrony środowiska naturalnego arktycznej fauny i flory
- zapoznanie z działaniami międzynarodowej Fundacji Greenpeace i jej kampanią na rzecz ochrony Arktyki „Uratuj Arktykę”

<http://www.greenpeace.org/poland/pl/co-robimy/Ratujemy-Arktke/>

- zachęcenie uczniów do działań na rzecz utworzenia rezerwatu wokół Bieguna Północnego poprzez nakłanianie rodziców oraz innych dorosłych do podpisania petycji dotyczącej powołania Arktycznego Rezerwatu Przyrody

• strona z petycją: www.uratujarktyke.pl

Opracowała:
mgr Wiesława Twardowska

SCENARIUSZ ZAJĘĆ dla klas III

inspirowany filmem „**Młody renifer Alex**” – dystrybutor Kino Świat

Temat: „Za kołem polarnym”

Cele ogólne:

- zapoznanie z krajobrazem terenów arktycznych
- rozbudzanie zainteresowań przyrodniczych
- rozwijanie umiejętności wyszukiwania potrzebnych informacji w internecie
- kształtowanie umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii

Cele operacyjne:

Uczeń:

- lokalizuje na mapie obszary należące do Arktyki
- wskazuje półkulę północną
- opisuje środowisko przyrodnicze oraz warunki klimatyczne panujące za kołem polarnym
- rozpoznaje i nazywa wybrane rośliny i zwierzęta występujące na Dalekiej Północy
- opisuje cechy klimatu Arktyki
- wie, co to jest zorza polarna
- samodzielnie zdobywa informacje za pomocą usługi Google Maps
- odczytuje wskazania termometru
- podaje z pamięci iloczyny w zakresie tabliczki mnożenia
- aktywnie uczestniczy w proponowanych działaniach
- rozwiązuje prosty szyfr literowy
- tworzy wyrazy z przedstawionych liter
- rozwija wyobraźnię twórczą

Liczba uczniów: dowolna

Formy pracy: indywidualna, zespołowa i grupowa

Środki dydaktyczne: komputery z dostępem do internetu, ekran, prezentacja multimedialna lub fotografie przedstawiające zwierzęta Arktyki, mapa fizyczna świata, karty pracy dla każdego ucznia (łamigłówka matematyczna „Arktyka”, zdania z lukami, zadanie z termometrami, zagadka matematyczna „Liczymy temperaturę”, zaszyfrowane wyrazy i klucz do szyfru literowego, układanka literowa), materiały plastyczne (biały i czarny karton, suche pastele, nożyczki).

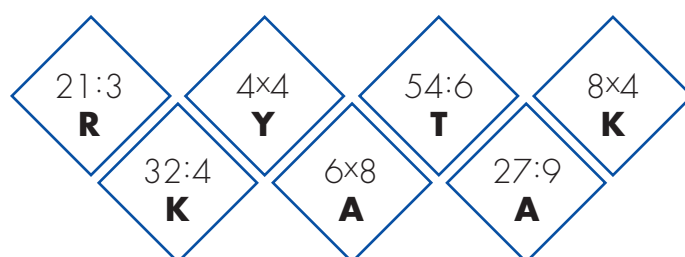
PRZEBIEG:

1 Nawiązanie do filmu „Młody renifer Alex”:

- swobodne wypowiedzi uczniów na temat miejsca akcji filmu

2 „Arktyka” – łamigłówka matematyczna:

- podział uczniów na zespoły i losowanie kopert z zadaniami
- praca w zespołach:
  - wykonywanie obliczeń
  - porządkowanie wyników od najmniejszego do największego
  - odczytanie hasła: Arktyka

3 „Co to jest Arktyka?” – samodzielne korzystanie z Google Maps:

- uruchamianie strony internetowej www.maps.google.pl
- wymienianie elementów znajdujących się na tej stronie
- zapoznanie ze sposobem korzystania z usługi Google Maps
  - prezentacja dostępnych w usłudze narzędzi: powiększanie, pomniejszanie, przesuwanie mapy
  - objaśnienie funkcji Street View
- wpisywanie w miejscu adresu wyrazu Arktyka
- wyszukiwanie informacji na temat Arktyki
- odczytywanie nazw krajów leżących w zasięgu Arktyki
  - część Rosji, Kanady, Norwegii, Szwecji, Finlandii oraz Alaskę (Stany Zjednoczone), Grenlandię (terytorium duńskie), Islandię, Ocean Arktyczny
- oglądanie zdjęć oraz filmów przedstawiających arktyczny krajobraz
  - zwrócenie uwagi na charakterystyczne cechy krajobrazu i ukształtowanie powierzchni (bezlśne obszary lądowe, tereny pokryte lodowcem, płaskie lub pagórkowate, skaliste lub pokryte żwirami pustynie) oraz faunę i florę
- dzielenie się wiadomościami na forum klasy
- podsumowanie wypowiedzi uczniów
  - Arktyka to bezlśne obszary lądowe o przemarzniętym gruncie otaczające biegun północny. Rdzenna ludność Arktyki to Eskimosi, Lapończycy, Czukcze, Nieńcy.
- wskazywanie terenów Arktyki na mapie fizycznej świata

4 „Arktyka” – rozwiązywanie krzyżówki on-line:

<https://www.superkid.pl/krzyzowka-online-arktyka>

- czytanie objaśnień wyrazów

- wpisywanie rozwiązań w odpowiednie kratki krzyżówki
- odczytanie hasła: GRENLANDIA oraz informacji na temat wyspy
- wyszukiwanie Grenlandii na Google Maps
- oglądanie zdjęć oraz filmów przedstawiających krajobraz wyspy
- dzielenie się spostrzeżeniami

Grenlandia to największa wyspa na świecie niebędąca kontynentem, która jest częścią Arktyki. Jest to najbardziej znana z wielu arktycznych wysp. Większa część tej wyspy pokryta jest warstwą wiecznego śniegu i lodu. Pomimo bardzo zimnego i surowego klimatu można na niej spotkać wiele zwierząt (renifery, niedźwiedzie, zające i lisy polarne, woły piżmowe). Rośliny można spotkać głównie na południowych i południowo-zachodnich terenach, gdzie dominują niewielkie krzewinki, trawy, mchy, porosty oraz karłowate drzewa. Wyspę zamieszkują Grenlandczycy.

5 „Arktyczne zimno” – uzupełnianie zdań pasującymi wyrazami z ramki:

- odczytanie zdań i wyrazów w ramce
- wpisywanie wyrazów w wykropkowane miejsca
- sprawdzenie poprawności wykonania zadania
- wymienianie cech klimatu polarne
- zapoznanie ze zjawiskiem dnia i nocy polarnej

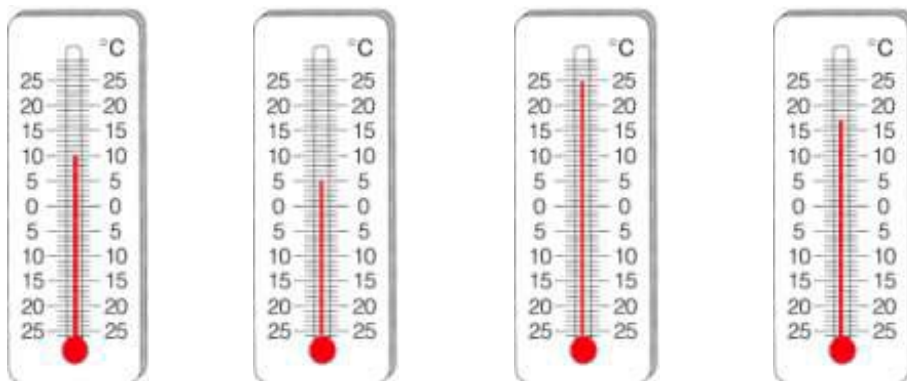
Obszar Arktyki cechuje się klimatem ..... lub subpolarnym. Klimat polarny to ..... klimat na kuli ziemskiej. Charakteryzują go długie, ciemne i mroźne zimy oraz ..... lata. Najniższa ..... zarejestrowana w Arktyce to -68 stopni Celsjusza. W zimie częste silne wiatry powodują ..... śnieżne. .... to zjawisko niezwykle rzadkie. Wielkie obszary mórz i oceanów pokryte są ....., a tereny lądowe największej wyspy świata Grenlandii pokrywają ..... o grubości kilku kilometrów. Na terenie ..... występuje zjawisko dnia i nocy polarnej.

LODEM POLARNYM LĄDOŁODY NAJOSTRZEJSZY ARKTYKI
KRÓTKIE TEMPERATURA ZAMIECIE DESZCZ

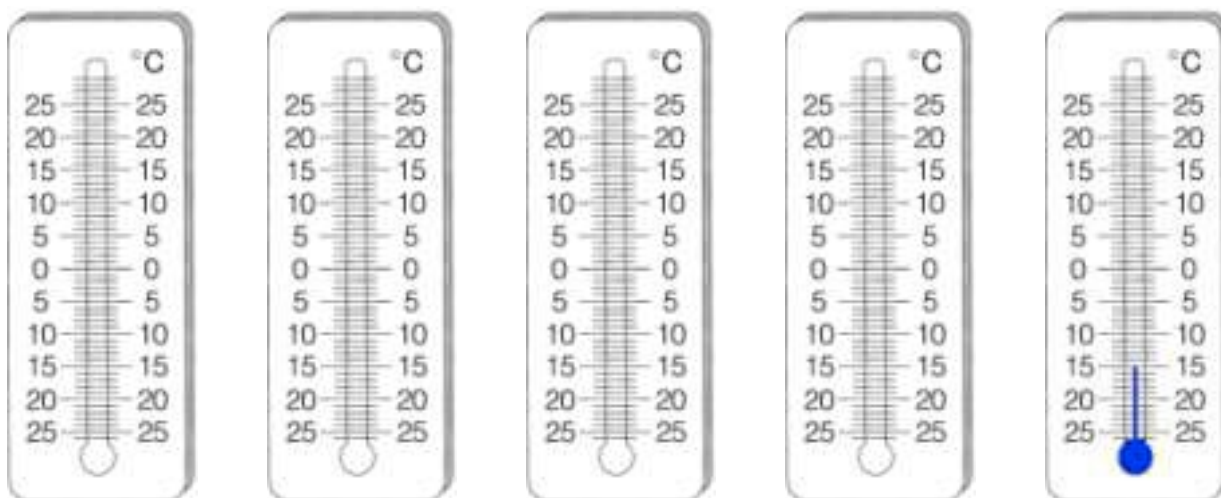

6 „Jaka temperatura?” – praca w zespołach:

- przypomnienie wiadomości na temat skali Celsjusza
- odczytywanie i zaznaczanie temperatur na termometrze demonstracyjnym
- porównywanie temperatur powietrza arktycznego z temperaturą powietrza w Polsce
- podział uczniów na zespoły
- praca w zespołach:
  - odczytywanie temperatur na termometrach

- zaznaczanie podanych temperatur na termometrach (bez konieczności posługiwania się liczbami ujemnymi, np. 5 stopni mrozu, 3 stopnie poniżej zera)

-5°C

-10°C

-20°C

-25°C

.....°C

7 „Liczymy temperaturę” – zagadka matematyczna:

- zapoznanie ze sposobem wykonania zadania
- sprawdzenie poprawności wykonania zadania

W styczniu, w ciągu tygodnia, termometry na Grenlandii wskazywały temperatury:

- 12 stopni mrozu – poniedziałek
- 15 stopni mrozu – wtorek
- 22 stopnie mrozu – środa
- 19 stopni mrozu – czwartek
- 24 stopnie mrozu – piątek
- 30 stopni mrozu – sobota
- 33 stopnie mrozu – niedziela

Zaznacz czerwonym kolorem najwyższą temperaturę, a niebieskim najniższą. Odpowiedz na pytania: Który dzień tygodnia był najchłodniejszy, a który najcieplejszy? O ile stopni obniżyła się temperatura od poniedziałku do niedzieli?

8 „Czy w Arktyce rosną drzewa?” – rozwiązywanie szyfru:

- zapoznanie z pojęciem *tundra*
- wyszukiwanie informacji na temat tundry w Słowniku języka polskiego, encyklopedii, internecie
  - tundra – bezleśny obszar w północnej strefie podbiegunowej, na którym rosną m.in. krzewy, mchy i porosty; też: zbiorowisko roślinne tego obszaru. (Sjp)
- próby samodzielnego poznania zasady odczytania prostego szyfru
  - szyfrowanie i deszyfrowanie wiadomości polega na zamienianiu ze sobą liter zgodnie z ustalonym kluczem, np. zaszyfrowany wyraz Arktyka to ZIPGBPZ
- deszyfrowanie nazw roślin występujących w arktycznej tundrze
  - mchy, porosty, turzyce, trawy, krzewinki
- przyporządkowanie podpisów do fotografii roślin

Klucz do odczytania szyfru:

A	Y	C	W	E	U	G	S	I	Q	K	O	M
Z	B	X	D	V	F	T	H	R	J	P	L	N

Zaszyfrowane wyrazy:

N	X	S	B				
K	L	I	L	H	G	B	
G	F	I	A	B	X	V	
G	I	Z	D	B			
P	I	A	V	D	R	M	P

9 „Zwierzęta w Arktyce?” – układanka literowa:

- swobodne wypowiedzi uczniów na temat fauny Arktyki
- układanie nazw zwierząt arktycznych z poprzestawianych liter
- zapisywanie nazw w odpowiednich kratkach diagramu
- odczytanie hasła utworzonego z czytanych kolejno zaznaczonych liter: MASKONUR

M	I	N	G	L	E						
M	A	K	S	O	R	O					
N	O	S	T	A	J	G	R	O			
L	I	W	K								
R	Z	Ę	Ł	O							
N	I	R	E	F	E	R					
C	H	A	C	Z	P	U					
W	I	Ó	W	I	E	R	K	A			

Hasło:.....

10 „Zające i wilk” – zabawa ruchowa:

- nauczyciel wyznacza z jednej strony sali *norki zające*, a z drugiej *kryjówkę wilka*
- zające siedzą w *norkach*, a na sygnał wychodzą szukać pożywienia (wykonując tzw. skoki zające)
- na hasło: Wilk idzie! uciekają do *norek*
- jeśli wilk złapie zającą, prowadzi go do swojej *kryjówki*

11 „Co to jest zorza polarna?” – burza mózgów:

- swobodne zgłaszanie pomysłów i wymiana poglądów
- analiza pomysłów
- podsumowanie wypowiedzi uczniów
  - zorza polarna to zjawisko świetlne w postaci kolorowych łuków, wstęg, promieni, draperii itp., występujące na niebie na obszarach polarnych
- poznanie przyczyn powstawania zorzy polarnej
  - zorza powstaje w górnych warstwach atmosfery w wyniku oddziaływania wiatru słonecznego na strefę magnetyczną Ziemi. Kolory zorzy zależą od gazów wchodzących w skład atmosfery, każdy z nich świeci na inny kolor – tlen na zielono i czerwono, azot purpurowo i bordo, a hel i wodór na niebiesko i fioletowo.

- oglądanie zorzy polarnej na kanale YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=UVWYlRf-kvE>

7 „Zorza polarna” – malowanie suchymi pastelami:

<http://ikwdomowymzaciszu.blogspot.com/2016/12/teczowa-zamiec.html>

- wycinanie zarysu krajobrazu arktycznego z białej kartki
- kolorowanie górnej części krajobrazu suchymi pastelami
- przykładanie kartki z kolorową falą do dolnej części czarnego kartonu
- rozcieranie pasteli na czarnej kartce
- prezentacja prac
- podsumowanie działań uczniów
- zorganizowanie wystawy prac

Opracowała:
mgr Wiesława Twardowska

SCENARIUSZ ZAJĘĆ dla klas IV

inspirowany filmem „**Młody renifer Alex**” – dystrybutor Kino Świat

Temat: „Wielkie migracje”

Cele ogólne:

- zapoznanie ze zwyczajem migracji zwierząt
- wzbogacanie wiadomości na temat przyczyn migracji zwierząt
- poznanie sposobów przystosowania organizmów do środowiska życia
- rozbudzanie ciekawości poznawczej
- rozwijanie umiejętności wyszukiwania potrzebnych informacji w internecie

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wie, co to jest migracja
- zna przyczyny migracji wybranych zwierząt
- opisuje główne kierunki trasy wędrówek reniferów
- wskazuje tereny cielenia się reniferów i ich zimowisk
- wie, jakie odległości pokonują renifery w czasie swoich wędrówek
- zna zagrożenia, na jakie natrafiają renifery w trakcie wędrówek
- wskazuje przystosowania renifera do środowiska życia i zdobywania pokarmu
- dostrzega zależności występujące między poszczególnymi składnikami środowiska przyrodniczego
- samodzielnie zdobywa informacje za pomocą internetu
- zna synonimy wyrazu: wędrówka
- zaznacza punkty o danych współrzędnych
- rozwiązuje prosty szyfr literowy
- aktywnie uczestniczy w proponowanych działaniach

Liczba uczniów: dowolna

Formy pracy: indywidualna i grupowa

Środki dydaktyczne: ekran, komputery z dostępem do internetu, prezentacja multimedialna lub fotografie przedstawiające migrujące zwierzęta, Słowniki języka polskiego, mapa fizyczna świata, karty pracy dla każdego ucznia (diagramy łamigłówek: wyrazowej, matematycznej, przyrodniczej; szyfrogram literowy, dyktando graficzne).

PRZEBIEG:

1 Nawiązanie do filmu „Młody renifer Alex”:

- swobodne wypowiedzi uczniów na temat filmu
- zwrócenie uwagi na wędrówki zwierząt

2 „Wędrówki zwierząt” – szukanie synonimów:

- zapoznanie z pojęciem *synonim*
- odczytanie definicji w Słowniku języka polskiego
  - synonim – każdy z pary wyrazów mających takie samo znaczenie. (Sjp)
- rozwiązywanie łamigłówki wyrazowej
  - odczytanie wyrazów
  - wyszukiwanie i pokolorowanie wyrazów będących synonimem wyrazu wędrówka
  - odczytanie hasła utworzonego z liter przyporządkowanych wyrazom czytany liniami poziomymi: MIGRACJA

Podróż (M)	Włóczyki (C)	Wyprawa (I)	Turysta (B)	Droga (G)
Pasażer (S)	Przechadzka (R)	Podróżny (O)	Spacer (A)	Gonitwa (E)
Tułaczka (C)	Wędrowiec (A)	Pielgrzymka (J)	Tułacz (T)	Wycieczka (A)

3 „Co to jest migracja?” – swobodne wypowiedzi uczniów:

- szukanie informacji w Słownikach języka polskiego
- odczytanie definicji
- zapisanie definicji w zeszytach
  - migracja – zazwyczaj sezonowe i regularne przemieszczanie się zwierząt (osobników, stad lub całych populacji) na różne odległości.

4 „Zwierzęce migracje” – oglądanie krótkich filmów dokumentalnych oraz galerii zdjęć National Geographic prezentujących wędrówki zwierząt:

<https://www.national-geographic.pl/national-geographic/przyroda/>

- rozpoznawanie i nazywanie zwierząt: kraby, tuńczyki, renifery
- dzielenie się spostrzeżeniami

5 „Dlaczego zwierzęta wędrują?” – dyskusja:

- formułowanie argumentów
- badanie zasadności odmiennych stanowisk
- wyciągnięcie wniosków
- uzgodnienie wspólnego stanowiska
  - niedostatek pożywienia (zmiana ilości i dostępności pokarmu) spowodowany najczęściej niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi
  - instynkt rozrodczy
  - konkurencja międzygatunkowa
  - unikanie niekorzystnych warunków panujących w niektórych miesiącach (wysoka lub niska temperatura, ochrona przed insektami i pasożytami w sezonie letnim)
  - działalność człowieka

6 „Wędrówki reniferów” – samodzielne wyszukiwanie informacji w internecie:

- wymiana informacji na forum klasy
- analiza trasy wędrówek reniferów
  - określanie głównych kierunków wędrówek
  - wskazywanie rejonów cielenia i zimowisk
- podsumowanie wiedzy uczniów

Główne migracje odbywają się dwa razy w roku: wiosną w celu cielenia i poszukiwania pożywienia zwierzęta wędrują na północ i jesienią wraz ze zbliżającymi się mrozami oddalają się od śnieżnych pustkowi wiele setek kilometrów na południe, do lasów u podnóża gór, gdzie mogą żywić się porostami.

Renifery zmieniają swoje pastwiska zależnie od pory roku. Idą zawsze tą samą drogą. Wiosną i latem przebywają głównie na obszarach podmokłych, a jesienią preferują świerkowy las.

Niektóre gatunki reniferów podróżują na bardzo duże odległości – najdłuższe ze wszystkich lądowych ssaków. Populacje północnoamerykańskie potrafią pokonać dystans 5000 km rocznie. Prędkość migracji wynosi zazwyczaj 19-55 km/h, ale karibu potrafią podróżować z prędkością dochodzącą do 70 km/h, co wiąże się z faktem, że budowa nóg reniferów pozwala im na długie i wytrwałe biegi.

7 „Droga reniferów” – łamigłówka matematyczna:

- zapoznanie ze sposobem wykonania zadania
- wykonywanie obliczeń
- kolorowanie działań i wyników

Renifery podróżują na bardzo duże odległości.

Oblicz, ile kilometrów pokonywały każdego dnia.

Działania i odpowiadające im wyniki pokoloruj na te same kolory.

28 – 14	43 + 31	83	43
54 + 13	57 – 21	63	79
71 – 11	18 + 61	67	12
51 + 32	49 – 37	60	74
87 – 44	12 + 51	14	36

8 „Jak renifery przystosowały się do długich wędrówek w zimnym klimacie?” – łamigłówka przyrodnicza:

- odczytanie zdań
- wykonywanie obliczeń i wpisywanie wyników
- przyporządkowanie zdań
- kolorowanie pasujących części zdań jednym kolorem
- sprawdzenie poprawności wykonania zadania
- dzielenie się spostrzeżeniami

Wyjątkowo gęsta sierść	$67 - \dots = 56$		59	pozwała odnajdywać porosty zakopane w głębokim śniegu.
Owłosiony pysk	$\dots + 41 = 97$		47	dostarczając młodym cielętom mnóstwa energii.
Nos wyposażony w kostne małżowiny, które zwiększają powierzchnię nozdrzy	$44 + \dots = 61$		33	ułatwiają poruszanie się po śniegu i bagnistym terenie.
Oczy zmieniające kolor	$19 + 17 = \dots$		49	aby zwierzęta mogły odnaleźć się w zamieci.
Świetnie rozwinięty zmysł węchu	$72 - \dots = 13$		36	dostosowują się do pory roku.
Szeroko rozstawione racice	$\dots + 16 = 49$		56	zapewnia ochronę przed zimnem podczas żerowania w śniegu.
Mleko renifera jest bardzo tłuste	$27 + \dots = 74$		17	umożliwia efektywniejsze ogrzanie powietrza dostającego się do płuc.
Kolana podczas chodzenia wydają „klikające” dźwięki	$96 - 47 = \dots$		11	chroni przed mrozem.

9 „Na jakie zagrożenia narażone są wędrujące renifery?” – burza mózgów:

- swobodne zgłaszanie pomysłów i wymiana poglądów
- analiza pomysłów
- podsumowanie wypowiedzi uczniów:
  - złe warunki pogodowe
  - brak pożywienia
  - atak drapieżników (głównie orły polujące na młode oraz rosomaki, wilki, niedźwiedzie)
  - działalność człowieka (polowania, pożary lasów, budowa dróg i infrastruktury, nakładające się na szlaki migracji)

- zmiany klimatu: cieplejsze lata oznaczają większą aktywność insektów, w wyniku czego zwierzęta nie mogą się spokojnie odżywiać i wykarmić na zimę; wcześniejsze wiosny oznaczają, że największy rozkwit roślinności następuje, zanim migrujące zwierzęta dotrą na letnie pastwiska, zaś cieplejsze zimy oznaczają więcej marznącego deszczu tworzącego na ziemi pokrywę lodową, przez którą zwierzęta nie mogą się przekopać, w wyniku czego masowo głodują.
- ataki insektów (muchy znoszące larwy do nozdrzy, komary spijające krew zwierząt)

10 „Ochrona reniferów” – rozwiązywanie szyfrogramu:

- przyporządkowanie liter odpowiednim cyfrom
- odczytanie zaszyfrowanych wyrazów: RENIFER PEARY’EGO

Obecnie ochronie podlega tylko jedna odmiana renifera.
Na inne gatunki wciąż organizowane są polowania.
Odczytaj szyfr, a dowiesz się, jaki to renifer.

A	E	I	O	Y	F	G	N	P	R
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

10	2	8	3	6	2	10

9	2	1	10	5	2	7	4

11 „Zakodowany renifer” – dyktando graficzne:

<https://tiny.pl/tnxxk>

- zapoznanie ze sposobem wykonania zadania
- odczytanie współrzędnych
- kolorowanie odpowiednich pól
- sprawdzenie poprawności wykonania zadania

Opracowała:
mgr Wiesława Twardowska

Jesteś nauczycielem? Zajmujesz się edukacją?
Szukasz inspiracji, materiałów, pomocy dydaktycznych?
Zgadzasz się z nami, że kino może inspirować
do ciekawych zajęć, dyskusji, przemyśleń?
Chcesz zorganizować swoim podopiecznym pokaz ciekawego filmu?
Skorzystaj z bogatej i na bieżąco uzupełnianej oferty
KINOSWIATEDUKACJI.PL!

ZAPRASZAMY NA STRONĘ:

www.kinoswiatedukacji.pl

Materiały dydaktyczne, informacje o pokazach dla szkół:

KINO ŚWIAT
EDUKACJI

Irena Kruglicz-Kamińska
Specjalista ds. edukacji filmowej
Kino Świat Sp. z o.o.
ul. Belwederska 20/22
00-762 Warszawa

tel. 22 840 68 01 04
tel. kom. 728 302 018
e-mail: irena.kaminska@kinoswiat.pl